

ГИЙОМ АПОЛИНЕР СВЕТОТАТСТВОТО

Превод от френски: Мария Коева, 1985

chitanka.info

Отец Серафим, чието монашеско име заместваше видна баварска фамилия, беше висок и мършав. Кожата му бе мургава, косите — руси, а очите — сини като поток. Говореше френски без никакво чуждо произношение и само онези, пред които отслужваше литургия, можеха да се усъмнят в нефренския му произход, защото отецът изговаряше латинските думи като немец.

Първоначално той се насочил към военното поприще и в продължение на година носил униформата на гвардейските конници, след завършване на Максимилианеума^[1] в Мюнхен, където се намира Кадетското училище.

Животът отрано го разочаровал и офицерът се оттеглил в един френски манастир на ордена на свети Франциск и малко след това бил ръкоположен.

Никой не знаеше какво приключение е тласнало отец Серафим да потърси убежище сред монасите. Известно бе само, че над китката на дясната му ръка е татуирано име. Децата, които обслужваха свещеника при литургия, го бяха прочели по време на проповедите на отца, когато широките ръкави на бледокафявото му расо се запретваха. Беше Елинор — име на жена, и още име на фея от старите рицарски романи.

Няколко години след събитията, превърнали баварския офицер във френски монах, славата на отец Серафим като проповедник, богослов и казуист стигна до Рим, където го извикаха, за да го натоварят с деликатната и неблагодарна роля на „адвокат на дявола“ — да преценява заслугите на предложените за канонизиране праведници.

Отец Серафим прие сериозно длъжността си и по време на „адвокатурата“ му никой не бе провъзгласен за светец. Със страст, която би изглеждала сатанинска, ако сам не бе свят човек, отец Серафим вложи такова ожесточение да оспорва провъзгласяването за светец на Блажения Жером дьо Стаvlo, че оттогава са преустановени всякакви опити в това отношение. Той доказа също, че религиозните екстази на преподобната Мария Витлеемска са истерични пристъпи. От боязън пред страшния „адвокат на дявола“ йезуитите сами оттеглиха предложението си за издигане в светец на отец Жан Сайе, обявен за преподобен още през XVIII век. Колкото до Хуана от

Лобрегат, плетачка на дантели от Майорка, живяла в Каталония, за която се говори, че светата Дева ѝ се явила поне тридесет пъти — сама или придружавана било от света Тереза Авилска, било от свети Изидор, отец Серафим откри в живота ѝ такива слабости, че испанските епископи сами се отказаха от обявяването ѝ за преподобна, а името ѝ днес се споменава само в някои барселонски домове с особено лоша слава.

Подразнени от фанатизма, с който отец Серафим очерняше заслугите на тачените от тях покойници, религиозните ордени, заинтересовани от тези свещени каузи, се впуснаха в интриги, за да преустановят неговата дейност. И то с пълен успех! Наложил му се да се върне във Франция. Странната му слава на „адвокат на дявола“ го последва и там. Хората тръпнеха, когато слушаха проповедите му за смъртта или за пъкъл. Издигнеше ли дясната си ръка, на която след незнайно приключение бяха останали само средният и безименният пръст, тя наподобяваше рогатата глава на малко дяволче. Отдалеч нечетливи, синкавите букви на името „Елинор“ изглеждаха жигосани с огън и жупел, а когато произнасяше „по готически“ някоя латинска фраза, вярващите се кръстеха разтрепери.

Ровейки се в живота на бъдещите светци, отец Серафим бе почнал да изпитва пренебрежение към всичко човешко и презираше всички светци, защото му бе ясно, че нямаше да бъдат такива, ако бе изпълнявал длъжността си при процедурите по тяхната канонизация. При все че не си го признаваше, култът към тях, наричан дулия^[2], му се струваше едва ли не ерес, затова, доколкото бе възможно, споменаваха само Светата Троица...

Високите му добродетели ни най-малко не биваха пренебрегвани и той бе станал обичаен изповедник на архиепископа. Живеейки в епоха на антиклерикализъм, отец Серафим не можеше да не потърси средства, с които да се пребори с всеобщото безбожие. Размишленията го доведоха до мисълта, че застъпничеството на светците оказва твърде слабо влияние върху бога.

„За да се върне светът към бог — си казваше той, — трябва бог сам да се върне сред хората.“

Една нощ той се пробуди и се изуми:

„Как съм могъл да богохулствам? Нима бог не е непрестанно сред нас? Нима ние не разполагаме с просфората, която би изкоренила безбожието по земята, ако всички хора се хранеха с нея?“

И както си бе по расо, монахът стана, прекоси заспалата обител, разбуди брата вратар и напусна манастира.

Улиците бяха тъмни, вехтошарите из тях приличаха на блуждаещи огънчета заради светилниците, които носеха в ръка, а фенерджиите бързаха към газените пламъчета, танцуващи все още по кръстовищата.

Сегиз-тогиз проблясваше прозорчето на някоя хлебарница; отец Серафим отиваше към него, простираше ръце и изричаше обредните слова:

— Това е моето тяло, това е моята кръв... — и така освещаваше цели фурни хляб. Призори се почувства отпаднал и реши, че е осветил достатъчно количество хляб, за да стигне за причестяването на почти милион души. Цялото това множество щеше още същия ден да утоли глада си с нафора. С нейна помощ хората отново щяха да станат добри и още след обяда царството божие щеше да дойде на земята. Какво чудо, какво ликуване!

Монахът прекара цяла сутрин из хубавите улици и към обяд се намери близо до дома на архиепископа. Твърде доволен от себе си, той отиде при архиепископа, който точно се хранеше:

— Заповядайте, отче — каза духовникът, — идвате тъкмо навреме. Ще обядвате с мен.

Отец Серафим седна и в очакване да му поднесат обяда, се загледа в хляба, който лежеше на масата. Архиепископът бе отрязал от него един крайшник и разрязаната част се открояваше, обла и бяла като нафора. Архиепископът поднесе към устата си късче месо и малко хляб.

— Идвате тъкмо навреме — имах нужда от вашите свещенически услуги и не съм отслужвал светата литургия тази сутрин. След обяда ще ви се изповядам.

Монахът изтръпна и изгледа архиепископа, запитвайки го с дрезгав от вълнение глас:

— Как, ваше преосвещенство? Извършили сте смъртен грях?

Ала прислужникът точно влизаше с димящите блюда и ги остави пред монаха, на когото духовникът заръча да мълчи, притискайки

пръст към устните си. Когато прислужникът излезе, отец Серафим стана и повтори:

— Смъртен грях ли, ваше преосвещенство? И сте яли хляб!

Изненадан, архиепископът го гледаше и с пръсти месеше от средата на хляба топчета, които запращаше към тавана. Мислеше си:

„Какъв фанатик! Ще си сменя изповедника.“

Монахът отново поде:

— Смъртен грях, ваше преосвещенство, и сте яли от хляба за причестяване?

Духовникът отрече:

— Зле сте разбрали, отче, нали ви казах, че тази сутрин не съм отслужвал светата литургия.

Ала отец Серафим падна на колене, разпери ръце и се провикна:

— Голям грешник съм аз, ваше преосвещенство; тази сутрин осветих всички хлябове във всички фурни на нашия град. Вие сте яли осветен хляб. Толкова хора, сред които на мнозина са тежали смъртни грехове, са яли от тялото на спасителя! Божието блюдо е било осквернено заради мен, свещеника богохулник...

Архиепископът се изправи страховит. Провикна се:

— Анатема на теб, свещенико!

Сетне, тъй като бившата длъжност на отца пробуди в ума му класически възпоминания, издекламира: — „Advocat infame vatem dīci“^[3] — с остроумния изговор на французите от XVI век, който изопачаваше значението, така че латинските думи прозвучаха като: „Вън отгук, безчестни адвокате!“. После избухна в смях.

— Нека ви се изповядам, ваше преосвещенство, а после аз вас ще изповядам.

Те взаимно си дадоха опрощение. После, по съвет на прегрешилия францисканец, епископът нареди да впрегнат каляските, а прислужниците и абатчетата, населяващи епископските палати, тръгнаха по всички хлебарници, за да изкупят хляба, който трябваше да отнесат в манастира на виновния в светотатство монах.

Там монасите се бяха събрали, а отецът вратар казваше:

— Какво ли се е случило с отец Серафим? Той бе добродетелен. Може би ще се върне след сто години, подобно на нашите братя, които

някога се заблуждавали, следвайки небесните птици, и в продължение на векове оставали в екстаз...

Монасите се прекръстиха и всеки от тях можеше да разкаже по някоя история:

— Един монах от Хайстербах, който се усъмнил във вечността, последвал в гората някаква катерица. Мислел, че е останал там десетина минути. Ала на връщане в манастира видял, че малките кипариси край пътя са станали високи дървета...

Друг каза:

— Един италиански монах мислел, че за минутка се е заслушал в песента на славея, но на връщане в манастира...

Някакъв млад монах, истинска драка, се изсмя:

— Не едно подобно приключение се споменава у гърците. Кой знае? Може би през Средновековието в тези птички са се преселили душите на древните сирени...

В този миг на манастирската врата се потропа и абатчетата от архиепископството влязоха, като безкрайно предпазливо носеха осветени хлябове с най-различни форми. Имаше дълги и тънки франзели, питки, подобни на кръгли щитове и като тях изпъстрени с фигури — златни от препечената коричка и сребърни от посипаното отгоре им брашно — макар и месени от хлебари, непознаващи хералдическото изкуство; имаше виенски хлебчета, прилични на бледи портокали, и домашни хлябове, наричани погачи или пити според вида им.

И пред монасите, пеещи „Tantum ergo“^[4], младите абати отнесоха товара си в параклиса и струпах хлябовете върху олтара...

Като изкупление за извършеното светотатство, свещениците и монасите прекараха нощта в молитви. На сутринта се причестиха, а също така и през следващите дни, докато изядоха нафората, която през последните дни се ронеше между зъбите им, тъй като хлябът бе изсъхнал...

Отец Серафим повече не се появи в манастира. Никой не би могъл да каже какво е станало с него, ако вестниците не бяха съобщили за смъртта, при нападението на Пекин, на някакъв неизвестен войник от Чуждестранния легион, на чиято ръка било

татуирано „Елинор“ — име на жена, което е още име на фея от старите рицарски романи...

[1] Известно военно училище. — Б.пр. ↑

[2] Култ, отслужван в чест на ангелите и светците, които са считани за божии служители (лат.). — Б.пр. ↑

[3] Призовава оногова (за когото) безсрамно се говори, че бил боговдъхновен „прорицател“ (лат.). — Б.пр. ↑

[4] *Tantum ergo Sacramentum /Veneremur cernui* (лат.). (Нека се преклоним пред това велико тайнство) — с този стих започват двете последни строфи на химна „*Pange lingua*“ (Пей, език мой), които се пеят при освещаване на нафората. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.